

Plaatsvervangend geloven

Preeksamenvatting - N.a.v Markus 2: 1-12

N.a.v. Markus 2: 1-12, Jezus geneest een verlamde man die door vier dorpsgenoten bij hem worden gebracht. Voordat Jezus deze man geneest vergeeft Hij de zonden van deze man. Hij doet dat als Hij het geloof van de vier dorpsgenoten ziet. In de preek werkte ik wat gedachten uit n.a.v. het thema 'plaatsvervangend geloven', kun je geloven voor een ander en wat betekent dat dan?¹

Wij leven in een zogenaamde individualistische cultuur, waarin veel aandacht is voor onze persoonlijke behoeften en onze persoonlijke identiteit. Geloof wordt vooral gezien als een persoonlijke keuze die ieder voor zich moet maken. Ieder mens zal zelf zijn zonden moeten belijden om vervolgens persoonlijke vergeving te mogen ontvangen en als kind van God te mogen leven. Dit levert vaak boeiende gesprekken op als het gaat om (geloofs-)opvoeding. Wat betekent het als je kind laat dopen? Is dat wel eerlijk naar je kind toe? Het is toch beter om je kind zelf een keuze te laten maken? Etc. (*deze preek heb ik gehouden in een doopdienst*)

Vanuit dit Bijbelgedeelte is terecht de vraag te stellen of die nadruk op ons persoonlijke geloof niet wat veel is. Jezus vergeeft deze man op basis van het volhardend vertrouwen, het geloof van de vier dorpsgenoten. We lezen niets over het geloof van de verlamde man, niets over zijn vraag naar Jezus of over zijn schuldgevoel of zijn vraag naar vergeving. Jezus ziet het geloof van de vier en vergeeft de ene.

Blijkbaar kan Jezus iets aan/in je leven doen in reactie op het geloof van anderen.

Dit is op twee manieren bevrijdend:

1. Dit kan helpen om het belang van onze eigen keuzes en kunde wat te relativiseren. Of we wel of niet geloven is misschien wel veel minder afhankelijk van onze individuele keuze. Of we wel of niet vergeven worden is niet afhankelijk van persoonlijk geloof. Of het goed komt tussen jou en God is niet in de eerste plaats een persoonlijke keuze. Jezus' machtswoord is doorslaggevend. Hij ziet de verlamde man, hij ziet het geloof van de vier en Hij vergeeft! De vergeving van God komt bij God vandaan, wij hoeven en wij kunnen helemaal niets inbrengen – het is genade! Dit denken bevrijdt van navelstaren – geloof ik wel goed genoeg?, maar ook van zelfbeschuldiging – ik geloof te weinig etc. Kern van het christelijk geloof is dat je niet wordt teruggeworpen op jezelf (je eigen kunnen, je eigen prestaties, je eigen geloof), maar je wordt geworpen in de handen van Jezus.
2. Je hoeft gelukkig niet alleen te geloven. Geloven doe je principieel samen, als lichaam van Christus, als kerk. Je wordt bevrijd van je eenzaamheid! Gelukkig hoeft je de allerbelangrijkste relatie die er is in het leven, namelijk de relatie met God, niet in je eentje vorm te geven. God werkt over het algemeen via het collectief. Via anderen leer je geloven. De vier dorpsgenoten met de zieke man zijn daarin beeld van de kerk. In geloof dragen we elkaar naar Jezus toe en laten we ons dragen. In de Bijbel zien we meer voorbeelden van 'plaatsvervangend geloven' – Job offerde voor zijn kinderen, Abraham bad voor Sodom&Gomorra (God wilde deze steden sparen op basis van 10 rechtvaardigen), Daniel belijdt schuld namens het volk. In het NT worden hele huisgezinnen christen op basis van het geloof van één, de ongelovige man wordt geheiligd in zijn gelovige vrouw (1Kor7), Jezus vraagt om vergeving voor degenen die Hem doden – Jezus gelooft plaatsvervangend.

¹ In dit Bijbelgedeelte gaat het uiteindelijk om veel meer dan waarover de preek ging. Het gaat vooral over de vraag wie Jezus is. Het feit dat Jezus zonden vergeeft zegt iets over zijn 'goddelijke afkomst'.

In de kerk geloven we plaatsvervangend!

Soms gelooft een ander voor jou. Je kunt persoonlijk (even) niet meer meekomen, je laat je dragen door het lied, het gebed, het geloof van de ander. Je laat je dragen in de hoop en het gebed dat er vast weer andere tijden komen (en dan mag jij de ander dragen in geloof.)

Soms geloof je voor de ander. Je bidt voor die ander,... en als die ander niet meer bidden kan, dan bidt je in zijn/haar plaats. Je zingt voor die ander en leest de Bijbel.

(dit doe je sowieso voor je kinderen als ze nog heel klein zijn – jij gelooft in plaats van hen totdat zij mee gaan bidden, zingen en geloven.)

Misschien dat je wel namens de ander naar kerk komt. Omdat je kind, je geliefde of je vader/moeder niet meer gaat. Je gaat plaatsvervangend, zit daar mede namens die ander, bidt, zingt, leest de Bijbel en gelooft,... zolang die ander dat niet kan en niet naar de kerk komt. En dat natuurlijk in de hoop dat er tijden zijn dat die ander zelf gaat bidden, Jezus ontmoet en naar de kerk komt.

Zo kun je ook geloven namens de mensen uit je buurt, namens je collega's, je vrienden. Zij zijn niet (meer) kerkelijk, houden geen rekening met God, bidden niet. Het feit dat jij gelooft geeft je de mogelijkheid om namens die ander te bidden en namens die ander te geloven. Te bidden om zegen over het leven van die ander, te bidden om vergeving over wat mis is in zijn/haar leven. Te bidden voor de nood in de stad, voor vluchtelingen, mensen die eenzaam zijn, zieken,... En je gelooft plaatsvervangend in de volle overtuiging dat Jezus de macht heeft om zonden te vergeven, dat Jezus je geloof ziet, je gebed hoort en vervolgens die buurtgenoot van je, of je collega of vriend aankijkt en vergeeft en dat die ander in een juiste verhouding met God komt te staan.

Je houdt vol hopen, biddend op dat moment, levend als een zoutend zout en een lichtend licht – en zo geloof je plaatsvervangend, voor die ander en ben je een lichtdrager en geef je smaak aan deze wereld.

Hoe het verder gaat met de man nadat Jezus zijn zonden heeft vergeven vertelt de Bijbel ons niet. Wat precies het effect is van Gods vergeving en vervolgens zijn genezing weten we niet. Dat is dan toch iets tussen hem en God, toch een persoonlijke zaak dus.

Wat precies het effect is van ons geloven voor de ander, onze gebeden, onze kerkgang namens de ander, ons 'lichtdragen' en 'smaakmaken', dat zullen we aan God over moeten laten, Hij weet vast wel wat het beste is. Ons rest vertrouwen op Gods zorg en zijn ontferming over allen in wiens plaats wij geloven mogen.

In de voorbereiding op deze preek heb ik veel gehad aan:

Arjan Markus in Kontekstueel (hieraan heb ik o.a. de titel ontleend) -

<http://www.kontekstueel.nl/inhoudsopgave-archieef-kontekstueel/35-algemene-artikelen/980-nr5-2013-dopen-op-plaatsvervangend-geloof>

Stefan Paas, Vreemdelingen&priesters, hieraan heb ik met name de gedachte ontleend dat je kunt geloven voor je mensen die niet naar de kerk gaan. (zie vooral pg. 224-235)

Reacties zijn welkom – ddebree@solcon.nl